

พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

Academic Leadership Behaviors of School Administrators under the Offices of
Primary Educational Service Area in the Lower Northeastern Region

ธนวัฒน์ ภิรมย์ไกรภักดิ์ ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร ดร. กระจพันธ์ ศรีงาน
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่จะใช้เป็นข้อมูลการพัฒนา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 364 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบหลายตัวแปร ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยระหว่างเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2556 ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยภาพรวมส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับน้อย ซึ่งต้องใช้เป็นข้อมูลเพื่อหารูปแบบในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ : พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ABSTRACT: The purpose of this study was to examine the academic leadership behaviors of school administrators under the Offices of Primary Educational Service Area in the Lower Northeastern Region, should for primary data of the development. The sample group included 360 school administrators under the Offices of Primary Educational Service Area in the Lower Northeastern Region. Multistage Random Sampling was used for data collection. The instrument used in this study was a questionnaire. Means, Standard Deviation and Factorial ANOVA were used for data analysis. The study was conducted between May, 2013 to May, 2014. The results of the study indicated that : The arrange level of elements of the academic leadership behaviors of school administrators under the Offices of Primary Educational Service Area in the Lower Northeastern Region was at a high level, When as the technology utilization for administration and learning management was at a low level.

Key words: Academic Leadership Behaviors, School Administrators, The Lower Northeastern Region.

บทนำ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นเป้าหมายการพัฒนาและยกระดับคุณภาพผู้เรียน และได้กำหนดแนวการจัดการศึกษา ในมาตรฐานด้านการบริหารและจัดการศึกษา มาตรฐานที่ 11 ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา ตัวบ่งชี้ 11.2 มีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2549 : 8) และในมาตรฐานที่ 8 ตัวบ่งชี้ที่ 8.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ มีภาวะผู้นำ และมีความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 84) ซึ่งแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ

สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 นั้นได้เสนอแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาที่ทำหลายด้าน จึงเป็นเสมือนกฎหมายปฏิรูปการศึกษา ดังจะเห็นได้ว่า ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ คือ ปฏิรูประบบการศึกษา ให้สอดคล้องซึ่งกันและกัน ทั้งระบบปฏิรูปแนวการจัดการศึกษาโดยให้ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ปฏิรูปหลักสูตรและเนื้อหาสาระ วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น และเอกชนโดย เน้นเรื่องการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วม ปฏิรูประบบครู คณาจารย์และ

บุคลากรทางการศึกษา มุ่งเน้นให้มีการยกระดับสถานภาพของวิชาชีพครู การพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพครู ปฏิรูประบบ ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เพื่อระดมทรัพยากรมาใช้ในการศึกษา ปฏิรูประบบประกัน คุณภาพการศึกษา เน้นเรื่องของการประกันคุณภาพภายในและให้มีการรับรองและประเมินผลมาตรฐานจากองค์กรภายนอก และปฏิรูปสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มุ่งให้มีการผลิตใช้สื่อและเทคโนโลยีในรูปแบบที่หลากหลายที่มีคุณภาพ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. 2544 : 15-18) การปฏิรูปการศึกษามุ่งให้เกิดคุณภาพทั้งในด้านผลผลิต กระบวนการจัดการ และปัจจัยต่างๆ โดยมุ่งหวังให้ การจัดการศึกษา พัฒนาทั้งระบบ (Whole School Approach : WSA) บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา เพราะต้องเป็นผู้ริเริ่มและผู้ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่จะทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลงในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรวมทั้ง ประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมี ประสิทธิภาพ (สุพล วัณสินธ์. 2545 : 29) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปใน กระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีผู้บริหารสถานศึกษา ผลการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา พบว่า การ ปฏิบัติงานของสถานศึกษายังไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ จัดอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบปัญหาหลักคือ ผู้บริหาร สถานศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานที่ถูกต้อง ทำให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปการเรียนรู้ไม่ประสบผลสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 : 64)

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยของเยตส์ (Yates. 2000) ; ซูโรวิทซ์และพอกลินโซ(Supovitz & Poglinco. 2001) ; วิลเลียม (William. 2004) และ มีคาเรคและฮอย (Mielcarek & Hoy. 2005) พบว่า ความเป็นผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสัมพันธ์กับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการสอน การส่งเสริมการสอนของครูในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่ปฏิบัติงานโดยผู้บริหาร ที่แสดงออกให้ครูรับรู้ถึงภาวะผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็ง ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงกว่าโรงเรียนที่ปฏิบัติงานโดย ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการที่อ่อนแอกว่า นอกจากนี้ความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ยังส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งของความสำเร็จ ในการบริหารสถานศึกษาในทุกด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ของครู นักเรียน ชุมชนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการสอน การบริหารการเปลี่ยนแปลง การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้และการพัฒนาครูสู่การพัฒนาการเรียน ผู้บริหาร สถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้เข้าใจและมีภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถนำผลที่ได้จากการพัฒนาภาวะผู้นำ ทางวิชาการสู่การบริหารจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ (ชัยรัตน์ หลายวัชรกุล, 2547: 60)

นอกจากนี้ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548 : 22) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติของ ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นคุณลักษณะสำคัญที่สามารถส่งเสริมสนับสนุนให้ ผู้บริหารศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยการประเมินตนเอง เพื่อหาค่าเฉลี่ยที่ต่ำตามองค์ประกอบ มาใช้เป็น แนวทางในการหาวิธีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารการจัดการศึกษามี ประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 3,620 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 7,240 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เนื้อหาประกอบด้วยพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ 4 ด้าน

ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การบริหารการเปลี่ยนแปลง การใช้เทคโนโลยีในการบริหารการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาครูและนักเรียน ซึ่งได้มาจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการของ ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ (2548) ; สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2548) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาขององค์การมหาชน (2549) ; Yates (2000) ; Supovitz และ Poglinco (2001) ; Williams (2004) และ Mielcarek และ Hoy (2005)

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 3,620 โรงเรียน ๆ ละ 2 คน (ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ 1 คน) รวมทั้งสิ้น 7,240 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) จำนวน 364 คน ดังนี้

1.1 ขั้นแรก ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) สุ่มสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาโดยสุ่ม จังหวัดละ 1 เขตพื้นที่ ของจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์และจังหวัดสุรินทร์ ได้จำนวน 4 เขตพื้นที่ ได้แก่

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

1.1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

1.1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

1.2 ขั้นที่สอง จำแนกโรงเรียน โดยใช้ขนาดของโรงเรียนแบ่งโรงเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถแบ่งโรงเรียนออกเป็น 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งแบ่งโดยยึด จำนวนนักเรียนเป็น เกณฑ์นั้นคือ

1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียน 120 คน ลงมา

1.2.2 โรงเรียนขนาดกลาง มีจำนวนนักเรียน 121 – 300 คน

1.2.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียน 301 คน ขึ้นไป

1.3 ขั้นที่สาม สุ่มโรงเรียนแต่ละขนาดโดยสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดของโรงเรียน

1.4 ขั้นที่สี่ สุ่มผู้อำนวยการสถานศึกษาและหัวหน้างานวิชาการ โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละจังหวัด และแต่ละโรงเรียนอีกชั้นหนึ่งเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่ต้องการ ซึ่งได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 364 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

2.1 ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จากมากไปหาน้อย ดังนี้

5 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติเป็นประจำ สม่ำเสมอ

4 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติค่อนข้างมากหรือประมาณสามในสี่ของการปฏิบัติทั้งหมด

3 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัติในระดับปานกลางหรือประมาณครึ่งหนึ่งของการปฏิบัติทั้งหมด

2 หมายถึง ข้อความนั้นมีการปฏิบัตินานๆ ครั้ง

1 หมายถึง ข้อความนั้นไม่มีการปฏิบัติเลย

2.2 การสร้างเครื่องมือวิจัย

2.2.1 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมสาระสำคัญของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ นำเสนอที่ปรึกษาความเหมาะสมและความถูกต้องของเนื้อหา

2.2.2 ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรง (Validity) และ ข้อเสนอแนะอื่นๆ ได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหา ระหว่าง 0.80-1.00

2.2.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.2.4 นำแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้ วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 96) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .795

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ จำนวน 360 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.22

3.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าทางสถิติต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล

โดยหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทุกด้าน

ผลการวิจัย

พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง และองค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครูและการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.88, 4.86, และ 4.84 ตามลำดับ) ในขณะที่องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ในระดับต่ำ ค่าเฉลี่ยคือ 3.39

อภิปรายผล

ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง องค์ประกอบที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรและการสอน องค์ประกอบที่ 2 การบริหารการเปลี่ยนแปลง องค์ประกอบที่ 4 การพัฒนาครูและนักเรียน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.88, 4.86, และ 4.84 ตามลำดับ) ส่วนองค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับต่ำ (ค่าเฉลี่ย 3.39) ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า ในองค์ประกอบที่ 1, 2 และ 4 เป็นองค์ความรู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้เรียนรู้และมีประสบการณ์จากการฝึกอบรมก่อนจะเป็นผู้บริหาร และในระหว่างทำหน้าที่เป็นผู้บริหารนั้น ต้องเรียนรู้เรื่องดังกล่าวทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ขวลิต เกิดทิพย์ และคณะ. 2552 : 141-160) ขณะที่การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารได้รับการศึกษาในระบบและนอกระบบน้อยกว่าการเรียนรู้ในเรื่องอื่น สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีพิงศ์ ภูวีชรวรานนท์ (2555) ที่พบว่าการใช้เทคโนโลยีในการบริหารและการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง เพราะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ น้อยกว่าการเรียนรู้ในเรื่องอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับขวลิต เกิดทิพย์ (2550) ซึ่งกล่าวไว้ว่าก่อนดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนใหญ่ต้องเป็นครูมาก่อนและผู้ที่เป็นครูได้ต้องสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะศึกษาศาสตร์ หรือครุศาสตร์ หลักสูตรวิชาชีพรูกำหนดให้ผู้เรียนเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีการศึกษาเพียง 1 รายวิชา ซึ่งรายวิชาดังกล่าวมุ่งให้ผู้เรียนผลิตสื่อการเรียนการสอนมากกว่ามุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนนำเทคโนโลยีไปประยุกต์กับงานด้านการบริหารการศึกษานอกจากนี้ การที่ผู้บริหารการศึกษามีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ต่ำกว่าด้านอื่นอีก 3 ด้านดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทนต์ ศรีไสย์ และคณะ (2547) ที่พบว่าประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและภาพรวมของประเทศ อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากขาดทักษะการใช้และอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบกับตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สิ่งที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน 2 อันดับแรก คือ ด้านบุคลากรและด้านการบริหารจัดการ และนอกจากนี้ยังพบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ การบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์ ความพร้อมในการจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับ บรรจบ บุญจันทร์ (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง โมเดลสมการ

โครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี ด้านสมรรถนะทางเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีระดับภาวะผู้นำทางวิชาการในองค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ควรเน้นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เป็นพิเศษ

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้พัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เหมาะสมกับบริบทให้หลากหลาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่มีพื้นฐานแตกต่างกัน เช่น ขนาดสถานศึกษา ระดับสภาวะผู้นำ และประสบการณ์ เป็นต้น

2. ควรพัฒนารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการเรียนรู้โดยใช้ผลการวิจัยนี้เป็นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2549). **มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายใน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2554). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- โกศิษฐ์ เพลรินทร์. (2552). **การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางวิชาการสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ขวลิต เกิดทิพย์ (2550). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ขวลิต เกิดทิพย์ และคณะ. (2552). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้**. วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 15(1), 141-160.
- ชัยรัตน์ หลายวัชรกุล. (2547). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเสริมสร้างภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (หลักสูตรและการสอน). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2554). **โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประยูทธ ชูสอน. (2548). **พฤติกรรมภาวะผู้นำและแนวทางการพัฒนาสู่ความเป็นผู้นำบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประสิทธิ์ เขียวศรี และคณะ. (2548). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรุตพิงค์ ภูวีชวรานนท์. (2555). **รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**.

วิทยานิพนธ์ ค.ด. ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา) สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
สิร์รานี วสุภัทร. (2551). **ภาวะผู้นำทางวิชาการและสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุทธนู ศรีไสย และคณะ. (2547). **ประสิทธิภาพการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท. (สำเนา)

Hoy, R.C., & Hoy, D.A. (2003). **Organization behavior**. San Francisco : Jossey-Bass.

Supovitz, J.A., & Poglinco, S.M. (2001). **Instructional leadership in a standard-based reform**.

Willeto, P. (2001). **A study on leadership development for for effectiveness : The Effects of Implementing four leadership development activities with tribal College administrators at the branch campus level as a strategy to Articulate a college miss in**. N.p.

William, H.W. (2004). **A study of the characteristic that distinguish outstanding urban principals: Emotional intelligence, problem-solving competencies, role perception and environmental adaptation** .